

Szegedi Ítéltábla
Bhar.III.631/2024/9.

A Szegedi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Szegeden, 2025. február 4. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

ítéletet:

A közúti baleset okozásának vétsége miatt *vádlott1* ellen indított büntetőügyben a *Gyulai Törvényszék* 2024. március 25. napján kihirdetett *3.Bf.23/2024/6.* számú ítéletét *megváltoztatja* az alábbiak szerint:

A vádlott bűnösségét segítségnyújtás elmulasztása büntetében [Btk. 166. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel] is megállapítja.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlott személyes adatai közül a tényleges tartózkodási helyére és értesítési címére történő utalást, továbbá a másodfokú ítélet jogorvoslati részét mellőzi.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A Gyulai Járásbíróság a 2023. október 18. napján kihirdetett 4.B.167/2022/22. számú ítéletével vádlott1 vádlottat közúti baleset okozásának vétsége [Btk. 235. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontja] miatt 2 év fogház végrehajtási fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 3 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés büntetés legalább kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az elsőfokú bíróság a közúti járművezetéstől eltiltás időtartamába beszámította a vezetői engedély leadásától, 2021. december 30. napjától a vezetői engedély visszaadásáig, 2022. január 6. napjáig eltelt időt. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 1.042.121,- Ft bűnügyi költség megfizetésére.

[2] A bíróság ítéletével szemben védelmi fellebbezések bejelentésére került sor annak, hogy vádlottl vádlott a felmentése, míg védője eltérő tényállás megállapítása és a vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentése érdekében fellebbezett.

[3] A másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék a 2024. március 25. napján kihirdetett 3.Bf.23/2024/6. számú ítéletével a Gyulai Bíróság fenti ítéletét megváltoztatta annak, hogy a vádlott cselekményét segítségnyújtás elmulasztása büntettként [Btk. 166. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel] is minősítette; a büntetést halmazati büntettként tekintette kiszabottnak; a szabadságvesztés büntetés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette; egyúttal pedig megállapította, hogy a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetére vonatkozik. A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyta.

[4] A másodfokú bíróság ítéletével szemben a Békés Vármegyei Főügyészség jelentett be fellebbezést, vádlottl vádlott terhére súlyosításért, a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzése érdekében.

[5] A vármegyei főügyészség a fellebbezésének indoklásában kifejtette azon álláspontját, amely szerint a törvényszék – a vádlott bűnösségének további bűncselekményben történt megállapítása ellenére, azt figyelmen kívül hagyva – aránytalanul enyhe büntetést szabott ki a vádlottal szemben. Érvéle szerint vádlottl vádlott rendkívül nagyfokú figyelmetlenséggel járt el, mivel a gyalogost megillető elsőbbség meg nem adása az egyik legsúlyosabb közúti közlekedési szabályszegésnek minősül. Emellett a vádlott helyszínen tanúsított magatartása erkölcsileg mélyen elítélendő, hiszen meg sem próbált segítséget nyújtani a súlyosan sérült, erősen vérző fejű sértettnek, és a mentőszolgálat kérését megelőzően elhagyta a helyszínt. Mindezek alapján a vármegyei főügyészség – a segítségnyújtás elmulasztása büntettének jellegére, tárgyi súlyára, az elkövetés körülményeire és a halmazati büntetésre figyelemmel – a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzését indítványozta.

[6] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség a Bf.151/2024/7. számú átiratában a vármegyei főügyészség által bejelentett fellebbezést – annak indokaival egyezően – fenntartotta. Az első- és a másodfokú bíróság által lefolytatott eljárással összefüggésben eljárási szabálysértéseket észrevételezett. A fellebbviteli főügyészség képviselőjének álláspontja szerint a törvényszék által kiegészített és helyesbített tényállás hiánytalan és megalapozott, ennél fogva az a harmadfokú bírósági eljárásban irányadónak tekinthető. Érvéle szerint a másodfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a vádirat tartalmazta azt a vádlotti cselekvőseget, amely a segítségnyújtás elmulasztása büntettének törvényi tényállásába ütköztethető, ezen tényeket ugyanakkor a bíróság jogi értékelés nélkül hagyta.

[7] A fellebbviteli főügyészség átiratában rögzítettek szerint, az első- és a másodfokú bíróság hiánytalanul számba vette a bűnösségi körülményeket, azokat azonban nem a súlyuknak megfelelően értékelte. Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül a konkrét cselekmények elkövetésének módja, a megvalósult közlekedési szabályszegés jellege, valamint a vádlottnak az elkövetés után tanúsított – erkölcsileg is mélyen elítélendő –

magatartása, mely körülmények összességükben a vádlott személyében rejlő fokozottabb társadalomra veszélyességre utalnak, és így nem indokolják a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését.

[8] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség összességében arra tett indítványt, hogy az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletének fellebbezés folytán felülbírált részét változtassa meg akként, hogy vádlottl vádlott bűnösségét segítségnyújtás elmulasztásának büntetében [Btk. 166. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel] is állapítsa meg; mellőzze a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést, valamint annak megállapítását, hogy a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetére vonatkozik; egyebekben pedig a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[9] A fellebbviteli főügyészség átiratára tett észrevételében vádlottl vádlott védője elsődlegesen a közlekedési bűncselekmény miatti bűnösség megállapíthatóságával kapcsolatos álláspontját fejtette ki. Ezzel összefüggésben – elismerve azt, hogy ezáltal a védelem a bizonyítékok értékelését támadja – kifejtette, hogy az első- és a másodfokú bíróság mérlegelő tevékenysége okszerűtlen volt, továbbá nem felelt meg a logika szabályainak sem.

[10] A védő részletesen értékelte az eljárás során beszerzett tanúvallomásokat, amelyek közül külön is kiemelte tanúl azon vallomását, amelyből – megítélése szerint – az a következtetés vonható le, hogy a balesetet okozó jármű vezetője meggyőződhetett arról, hogy a segítségnyújtás megkezdődött. A vádlott védője kifogásolta azt is, hogy a nyomozó hatóság tagjai – a több személy közül történő felismerés lehetőségét kizárva – a munkahelyén személyesen mutatták meg tanúl részére a vádlottat, mint a balesettel összefüggésbe hozható személyt. A nagyfokú bizonytalanságokra figyelemmel, a védő aggályosnak tartotta az igazságügyi híradástechnikai szakértő véleményét, továbbá azt is, hogy az első- és másodfokú bíróság mellőzte a vádlott tulajdonát képező személygépkocsi korábbi műszaki vizsgáján készült fényképfelvételek bizonyítékként történő értékelését. A közúti baleset okozásának vétségével összefüggésben a védő álláspontja szerint csupán az állapítható meg aggálytalanul, hogy az ahhoz vezető okfolyamatot az eljárás során ismeretlenül maradt személy indította be, egy ismertté nem vált gépjárművel, így a szóban forgó bűncselekmény miatt vádlottl vádlott büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg.

[11] Ami a segítségnyújtás elmulasztásának büntette miatti bűnösség, másodfokú eljárásban történt megállapítását illeti, a védő álláspontja szerint – mindenekelőtt tanúl tanúként tett vallomásai alapján – ebben az esetben is az állapítható meg, hogy a vádlott megállt a baleset helyszínén, továbbá meggyőződött arról, hogy a segítségnyújtást már megkezdték, és csak ezt követően távozott a helyszínről. Erre figyelemmel tehát a védői érvelés szerint helyesen járt el a járási ügyészség akkor, amikor segítségnyújtás elmulasztásának büntette miatt nem emelt vádat a vádlottal szemben, és helytálló volt az elsőfokú bíróság azon okfejtése is, amely szerint ezen bűncselekmény miatt ténylegesen nem került sor vádemelésre. A vádlott védőjének álláspontja szerint, ha el is fogadják, hogy vádlottl vádlott a segítségnyújtási kötelezettségének nem tett eleget, ezáltal ugyanakkor

mégsem valósított meg bűncselekményt, mivel meggyőződött arról, hogy a segítségnyújtás már megkezdődött. Mindezek alapján, a vádlott bűnösségének segítségnyújtás elmulasztásának büntetében történt megállapítására tévesen – a büntető anyagi jog szabályaiba ütköző módon – került sor.

[12] A fellebbviteli főügyészség átiratára tett észrevételében vádlott1 vádlott védője a büntetőjogi jogkövetkezményekkel kapcsolatos álláspontját is kifejtette arra az esetre, amennyiben az ítéltábla megállapíthatónak látja a vádlott büntetőjogi felelősségét. E körben kiemelte, hogy vádlott1 vádlott 53 éves; büntetlen előéletű; kifogástalan közlekedési előélettel rendelkezik; egy gyermek eltartásáról gondoskodik; biztonsági őrként dolgozik; továbbá büntetőeljárás sem korábban, sem a jelen eljárást követően nem indult vele szemben. Mindezen – a terheltre nézve kedvező – körülmények mellett nem lehet értékelés nélkül hagyni azt sem, hogy az ügyben igen jelentős az időmúlás, továbbá a közlekedési bűncselekmény súlyosabb következménye – a halálos eredmény bekövetkezése – csak közvetett oksági összefüggésben állt a sértett által, a baleset során elszenvedett sérülésekkel. A védői álláspont szerint a vádlottal szemben szükségtelen végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása, így az erre irányuló ügyészi indítványt nem tartotta alaposnak.

[13] Összességében vádlott1 vádlott védője elsődlegesen a vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentését, másodlagosan pedig a bűnösség segítségnyújtás elmulasztásának büntetében történt megállapításának mellőzését indítványozta azzal, hogy egyebekben az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[14] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség képviselője a harmadfokú fellebbezési nyilvános ülésen történt felszólalásában az átiratában kifejtetteket változatlan tartalommal fenntartotta.

[15] vádlott1 vádlott védője a harmadfokú fellebbezési nyilvános ülésen történt felszólalásában a fellebbezésének írásbeli indokolásában foglaltakat szintén változatlan tartalommal fenntartotta.

[16] vádlott1 vádlott a harmadfokú fellebbezési nyilvános ülésen, az utolsó szó jogán történt felszólalásában továbbra is tagadta a terhére rótt bűncselekmények elkövetését. Elmondása szerint mindig becsületesen élt, tetteiért minden esetben vállalta a felelősséget, egészségi állapota pedig a jelen büntetőeljárás következtében megromlott. A vádlott igazságos és méltányos döntés meghozatalát kérte.

[17] Az ítéltáblának – a fentiek figyelembevételével – elsődlegesen azt kellett vizsgálat tárgyává tennie, hogy az ügyben megnyílt-e a harmadfokú bírósági eljárás lehetősége. Ez a vizsgálat pedig – az alábbiak okán – kétlépcsős.

[18] Egyrészt, a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén [Be. 615. § (1) bekezdés]. A harmadfokú bírósági eljárás lehetőségét tehát a bűnösség kérdésében történő eltérő döntés meghozatala nyitja meg azzal, hogy ennek esetköreit a Be. 615. § (2) bekezdésének a-c) pontjai határozzák meg.

[19] Nem tekinthető ugyanakkor ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye [Be. 615. § (2a) bekezdés]. Ezzel összefüggésben irányadónak tekinthető azon bírói gyakorlat, mely szerint nincs helye harmadfokú eljárásnak, ha a másodfokú bíróság nem rendelkezik újabb bűncselekményben a bűnösség megállapítása felől, hanem az elsőfokú bíróság által megállapított és büntetőjogilag értékelt cselekményt eltérően (át)minősít. A Be. 615. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt, másodfellebbezést megalapozó ok tehát csak abban az esetben valósul meg, ha a másodfokú bíróság a tényállásban foglalt, de az elsőfokú bíróság által el nem bíralt cselekményben állapítja meg a vádlott büntetőjogi felelősségét [BH2021. 301.].

[20] Ahogyan arra átiratában a fellebbviteli főügyészség képviselője helyesen hivatkozott, jelen ügyben a másodfokú bíróság, ítéletének rendelkező részében nem állapította meg további bűncselekményben vádlottl vádlott bűnösségét, hanem – látszólag – a cselekmény jogi értékelését érintő, minősítési kérdésben foglalt állást. Ezzel szemben az írásba foglalt másodfokú határozat [100] bekezdése már helyesen rögzítette azt, hogy a törvényszék további bűncselekményben is megállapította a vádlott bűnösségét.

[21] Mindezek okán az ítéltáblának azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított közúti baleset okozása vétségének és a másodfokú bíróság által ezen túlmenően megállapított segítségnyújtás elmulasztása büntettének ténybeli alapja azonos-e. Azaz, az első- és másodfokú bíróság azonos ténybeli alapon, ugyanazon büntetőjogilag releváns tények vizsgálata és értékelése alapján minősítette e másként az ítéleti tényállásban foglalt cselekményt, vagy ettől eltérően, a törvényszék az elsőfokú bíróság által nem értékelt cselekmény (bűncselekmény) vonatkozásában állapította e meg a vádlott további büntetőjogi felelősségét.

[22] Ezzel összefüggésben az ítéltábla álláspontja szerint az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a közúti baleset okozása vétségének alapjául szolgáló tényeket maradéktalanul értékelte, az elsőfokú ítélet [16]-[18] bekezdéseiben rögzített tényeket ugyanakkor – helytelenül – nem vonta értékelési körébe. E körben a másodfokú bíróság helyes indokolás mellett állapította meg azt, hogy a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett cselekmény – vádló által indítványozott – jogi minősítéséhez, a vád kereteit ugyanis elsődlegesen a vád tárgyává tett cselekmény(ek) történeti tényállásának leírása határozza meg [1/2007. BK vélemény I/3/b.]. Nyilvánvaló tehát, hogy az ún. vádelv is csak ezen ténybeli keretek között értelmezhető, a bíróságnak ugyanis a vádról döntenie kell, de a vádon túl nem

terjeszkedhet [Be. 6. § (2) bekezdés], továbbá a tényállás tisztázására is csak a vád keretein belül kerülhet sor [Be. 163. § (3) bekezdés].

[23] A fentiekben írtakból következően a másodfokú bíróság – miként azt ítéletének [100] bekezdésében egyébként helytállóan rögzítette – nem ugyanazon ténybeli alapokon nyugvó minősítési kérdésben foglalt az elsőfokú bíróságétól eltérően állást, hanem a járásbíróság által nem értékelt cselekmény vonatkozásában állapította meg a vádlott bűnösségét. Mindezek alapján tehát a másodfokú bíróság valójában az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott, hiszen olyan bűncselekményben állapította meg vádlottl vádlott büntetőjogi felelősségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett [Be. 615. § (2) bekezdés c) pont].

[24] A másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezés sérelmezheti egyrészt magát az ellentétes döntést, másrészt pedig kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást [Be. 615. § (3) bekezdés].

[25] Mivel jelen ügyben a másodfokú bíróság ítéletével szemben, a Békés Vármegyei Főügyészség az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő egyéb, büntetéskiszabási rendelkezést sérelmezve – a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzése érdekében – jelentett be fellebbezést, így az ekként bejelentett fellebbezés joghatályosnak tekinthető, tehát az ügyben megnyílt a harmadfokú bírósági eljárás lehetősége [Be. 615. § (3) bekezdés b) pont és Be. 616. § b) pont].

[26] E harmadfokú bírósági eljárás során az ítéltábla – a Be. 618. § (1)-(3) bekezdései alapján – a másodfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, valamint azon részét vizsgálta felül, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. Emellett felülbírált az első- és másodfokú bírósági eljárást és a járulékos rendelkezéseket is. Az ítéltábla ugyanakkor nem vizsgálta a másodfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és határozatát a másodfokú bíróság által alapul vett tényállásra alapította [Be. 619. § (4) bekezdés].

[27] Az ekként elvégzett felülbírálat eredményeként az ítéltábla megállapította, hogy sem az elsőfokú, sem pedig a másodfokú bíróság nem valósított meg hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést.

[28] Miként azonban arra átiratában a fellebbviteli főügyészség képviselője túlnyomórészt helytállóan utalt, az első- és a másodfokú bíróság több – az ügy érdemére kihatással nem bíró, ún. relatív jellegű – eljárási szabálysértést is vétett.

[29] Az ítéltábla nem osztotta a fellebbviteli főügyészség képviselőjének azon álláspontját, mely szerint a járásbíróság eljárási szabálysértést követett el azáltal, hogy – a Be. 549. § (4) bekezdésében foglaltak ellenére – nem adta át az elsőfokú ítélet kihirdetésekor jelen lévő fellebbezésre jogosultak részére az ügydöntő határozat rendelkező részét. Miként az ugyanis a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján megállapítható, az érintett ügydöntő határozat rendelkező részének arra jogosultak részére történő átadása megvalósult [Gyulai Járásbíróság 4.B.167/2022/22. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 15. oldal alulról 3. bekezdés].

[30] Eljárási szabályt vétett ugyanakkor az elsőfokú bíróság azáltal, hogy ítéletének [49] bekezdésében bizonyítékként értékelte az elsőfokú bírósági eljárás során tanúként kihallgatott rendőrök (tanú2 és tanú3) vallomásainak azon részét, hogy a vádlott a munkahelyén történt elszámoltatása során miről számolt be nekik, a cselekménnyel összefüggésben.

[31] Nem értékelhető ugyanis bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve a (2) bekezdésben meghatározott hatóság büncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg [Be. 167. § (5) bekezdés]. Az ügyész vagy a nyomozó hatóság tagja jegyzőkönyv készítése helyett az eljárási cselekményről az (1)–(5) bekezdés alkalmazásával feljegyzést készíthet, ha az eljárási cselekményen terhelte, védő, tanú vagy vagyoni érdekelt nem volt jelen [Be. 361. § (6) bekezdés].

[32] A rendelkezésre álló iratok tanúsága szerint [elektronikus nyomozati iratok 8.2.5. sorszáma alatti jelentés] jelen ügyben a nyomozó hatóság tagjai nem csupán adatgyűjtést végeztek, hanem vádlottl vádlott munkahelyén megjelenve, neki kérdéseket is feltettek a nyomozás alapjául szolgáló cselekménnyel összefüggésben, amelyekre a vádlott érdemi válaszokat adott. Figyelemmel azonban arra, hogy a kérdések feltevését megelőzően a terhelti figyelmeztetések [Be. 185. § (1) bekezdés] nem hangzottak el, illetve amennyiben azok el is hangzottak volna, akkor az eljárási cselekményről nem jelentést (feljegyzést), hanem jegyzőkönyvet kellett volna készíteni, ezért nem értékelhető bizonyítékként a tanúként kihallgatott rendőrök azon vallomásrésze, hogy a vádlott miről számolt be nekik az esettel összefüggésben. Mindezek okán az ítéltábla mellőzte az elsőfokú ítélet [49] bekezdés első mondatának utolsó tagmondatát. Megjegyzést érdemel ugyanakkor, hogy nincs akadálya a vallomások azon részének bizonyítékként történő értékelésének, amelyekben a tanúként kihallgatott személyek a vádlott helyszínen tapasztalható viselkedéséről számoltak be.

[33] Eljárási szabályt sértett a másodfokú bíróság azáltal, hogy az írásba foglalt másodfokú ügydöntő határozatot nem kézbesítette az elhunyt sértett jogutódja részére. Az ügydöntő határozatot a sértettel is közölni kell [Be. 454. § (2) bekezdés]. Ha a sértett akár a büntetőeljárás megindítása előtt, akár azután meghal, helyébe hozzátartozója, törvényes képviselője vagy a sértett által jogszabály, illetve szerződés alapján eltartott személy léphet,

és a polgári jogi igény érvényesítését kivéve gyakorolhatja a sértettet megillető jogokat [Be. 52. § (1) bekezdés a) pont]. Ebből következően a másodfokú bíróságnak ügydöntő határozatát kézbesíteni kellett volna az elhunyt sértett jogutódja részére is.

[34] Miként arra az ítéltábla a korábbiakban – a harmadfokú bírósági eljárás megnyílásával összefüggésben – már részletesen utalt, eljárási szabálysértést vétett a másodfokú bíróság azáltal is, hogy a vádlott bűnösségének további bűncselekményben történő megállapítása helyett, ítéletének rendelkező részében a vádlott cselekményeit az elsőfokú bíróságtól eltérően minősítette. Tekintettel azonban arra, hogy az ítéltábla az ezzel kapcsolatos álláspontját a fentiekben már rögzítette, így e helyütt csupán a szóban forgó eljárási szabálysértés tényének megállapítására szorítkozott.

[35] Az ítéltábla nem osztotta a másodfokú bíróság azon jogi álláspontját, mely szerint az elsőfokú bíróság a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti eljárási szabálysértést követett el azáltal, hogy az előkészítő ülésen annak ellenére nyilatkoztatta vádlottat a személyi körülményeire, hogy az előkészítő ülésen a vádlott nem tett bűnösséget beismerő nyilatkozatot {másodfokú ítélet [23] bekezdés}. A törvényszék érvelése azon alapult, hogy mivel az előkészítő ülésen beismerő nyilatkozat megtételére és elfogadására nem került sor, így – a Be. 504. § (4) bekezdésében írtakból következően – a büntetékiszabási körülményekre a vádlott csak a tárgyaláson hallgatható ki.

[36] Az előkészítő ülésen a vád lényegének ismertetését követően a bíróság a vádlottat – az előkészítő ülés jellegére figyelemmel – kihallgatja azzal, hogy a terhelti figyelmeztetéseken kívül a vádlottat a Be. 500. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelmeztetni kell [Be. 502. § (3) bekezdés]. A terhelt kihallgatására vonatkozó – az eljárás egészére kiható, általános érvényű – előírások szerint pedig amennyiben a terhelt vallomást kíván tenni, úgy a terhelti figyelmeztetés közlését követően a terheltet nyilatkoztatni kell a személyi körülményeire [Be. 186. § (1) bekezdés]. Kétségtelen, hogy a vádlott előkészítő ülésen történő kihallgatása speciális vonásokat hordoz, mivel annak az előkészítő ülés jellegéhez kell igazodnia, de ezzel együtt sincs semmiféle eljárásjogi akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott előkészítő ülésen történő kihallgatása keretében – amennyiben vallomást kíván tenni – nyilatkoztassa őt a személyi körülményeire. Ennek eljárási szabálysértésként történő felrovása tehát az ítéltábla álláspontja szerint téves, a büntetékiszabási körülményekre történő kihallgatás ugyanis nem azonosítható a személyi körülmények tisztázásával, azok ugyanis nem fedik le teljességgel egymást.

[37] Tekintettel arra, hogy a másodfokú ítélettel szemben az ügyészség által bejelentett fellebbezés kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést sérelmezte [Be. 615. § (3) bekezdés b) pont], ezért a harmadfokú bíróság a fellebbezéssel nem érintett bűncselekmény tekintetében sem vizsgálta a másodfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és határozatát a másodfokú bíróság által alapul vett tényállásra alapította [Be. 619. § (4) bekezdés].

[38] Mivel azonban a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tények – a Be. 561. § (3) bekezdés b) és c) pontjainak egymással összevetett értelmezéséből következően – nem képezik a tényállás részét, ezért az ítéletábra – a vádlott által a harmadfokú fellebbezési nyilvános ülésen előadottakra figyelemmel – az elsőfokú ítélet ezen megállapításait kiegészítette annyiban, hogy vádlottl vádlott cukorbetegségben szenved.

[39] Megalapozottságát illetően a harmadfokú bíróság által nem vizsgált tényállás alapján az eljáró bíróságok helyesen következtettek vádlottl vádlott bűnösségére, és a terhére megállapított bűncselekmények jogi minősítése is megfelelt a büntető anyagi jog szabályainak.

[40] A közúti baleset okozásának vétségével összefüggésben az elsőfokú ítélet [66] bekezdésében, míg a segítségnyújtás elmulasztásának büntetével összefüggésben a másodfokú ítélet [88]-[99] bekezdésiben kifejtett jogi indokokat az ítéletábra – azok szükségtelen megismétlése nélkül – maradéktalanul osztotta. A harmadfokú bíróság nem értett egyet a vádlott védőjének azon érvelésével, mely szerint a másodfokú bíróság által felhívott – a segítségnyújtás elmulasztásának megállapíthatóságát alátámasztó – eseti döntések jelen ügy kapcsán ne lennének iránymutatók. Elvi jelleggel kimondható ugyanis az, hogy a megállás és a formális kiszállás nem azonosítható a segítségnyújtás szükségességéről való meggyőződéssel, netán a segítségnyújtás felajánlásával. Ilyen esetben tehát a segítségnyújtás elmulasztásának minősített esete a sérült mások általi tényleges segítségben részesítése esetén is megvalósul [Kúria Bfv.1352/2011/9.]. A másodfokú bíróság által helyesen hivatkozott helyszínen maradási kötelezettség addig az időpontig terjed, amíg a szakszerű segítség – jelen esetben a mentőszolgálat – a helyszínre érkezik, mert az elkövető kizárólag ezáltal tud meggyőződni arról, hogy a kívülálló harmadik személy (jelen esetben a baleset helyszínén megálló másik gépjárművezető) ténylegesen intézkedett a segítségnyújtás érdekében, és a sérült részére megfelelő ellátást biztosító mentő a helyszínre érkezett [Kúria Bfv.71/2018/6.]. Az elkövető tehát nem mentesülhet a segítségnyújtás elmulasztásának minősített esete miatt fennálló büntetőjogi felelősség alól önmagában azáltal, hogy a baleset helyszínén tartózkodó más személy megkezdte a segítségnyújtást, illetve intézkedett a mentőszolgálat értesítése iránt [BH2008. 4.]. Mindezek alapján vádlottl vádlott bűnösségének segítségnyújtás elmulasztásának büntetében történt megállapítására törvényesen került sor, mint ahogy törvényes a szóban forgó bűncselekmény másodfokú bíróság általi jogi minősítése is.

[41] Miként azonban arra az ítéletábra a fentiekben már részletesen utalt, a másodfokú bíróság az ítéletének rendelkező részében elmulasztotta megállapítani a vádlott bűnösségét [Be. 564. § (1) bekezdés és Be. 589. §] ezen bűncselekményben, ezért – ezen mulasztását pótolva – az ítéletábra vádlottl vádlott bűnösségét segítségnyújtás elmulasztása büntetében [Btk. 166. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel] is megállapította.

[42] Ami a büntetés kiszabásának felülbírálatát illeti, az első- és másodfokú bíróság által számba vett bűnösségi körülmények korrekcióra szorultak annyiban, hogy az ítéletábra vádlottl vádlott javára további enyhítő körülményként értékelte a jelentős – a büntethetőség

elévülését megközelítő tartamú – időmúlást; azt, hogy a vádlott hosszabb ideje áll büntetőeljárás hatálya alatt; valamint azt, hogy a másodfokú ítélet kihirdetése óta is közel egy év eltelt [56/2007. BK vélemény III/10. pont].

[43] Az ekként kiegészített bűnösségi körülmények mellett is helytállóan jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy vádlottl vádlott vonatkozásában a büntetési célok kizárólag szabadságvesztés büntetés kiszabásával érhetők el. Az ítéltábla egyetértett a vármegyei főügyészség súlyosításra irányuló fellebbezésének indokolásában, valamint a fellebbezési főügyészség átiratában kifejtett azon megállapításokkal, hogy a vádlott által elkövetett bűncselekmények elkövetésének módja, a megvalósult közúti közlekedési szabályszegések jellege, a büntetés kiszabása körében valóban nem hagyható figyelmen kívül. Ennek ellenére azonban az enyhítő körülmények számukban és nyomatékukban is jelentősek, melyek közül kiemelendő a másodfokú bíróság által is nagy nyomatékkal értékelt közvetett oksági összefüggés a balesettel okozott sérülések és a sértett halála között; az igen jelentős időmúlás; valamint a vádlott büntetlen előélete és kifogástalan közlekedési előélete. Mindezen körülmények együttes értékelése alapján az ítéltábla arra a megállapításra jutott, hogy a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartama arányosnak tekinthető, továbbá a büntetési célok a szabadságvesztés tényleges végrehajtása nélkül, annak próbaidőre történő felfüggesztése mellett is elérhetők.

[44] A harmadfokú bíróság megítélése szerint a felfüggesztés próbaidejének tartama szintén arányos, az mindenképpen szükséges és indokolt a büntetési célok hatékony érvényesüléséhez, így a büntetés esetleges enyhítése szóba sem kerülhetett. A közúti járművezetéstől eltiltás kiszabása ugyancsak törvényes, annak tartama pedig arányos volt.

[45] A másodfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezéseit az ítéltábla törvényesnek találta.

[46] A fentiekben kifejtettekből következően az ítéltábla a súlyosítás érdekében bejelentett ügyészségi fellebbezést nem ítélte alaposnak, és a másodfokú bíróság ítéletét – a Be. 624. § (1) bekezdése alapján – a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig azt – a Be. 623. §-a szerint eljárva – helybenhagyta.

[47] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott személyes adatai körében szükségtelenül utalt a vádlott tényleges tartózkodási helyére és értesítési címére, mivel azokat csak abban az esetben indokolt feltüntetni, amennyiben eltérnek a lakcímtől. Erre figyelemmel a harmadfokú bíróság a szóban forgó személyes adatok feltüntetését mellőzte.

[48] Az ítéltábla ugyancsak észlelte, hogy a másodfokú bíróság ítéletének kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező része nem tartalmazott jogorvoslati tájékoztatást, ennek ellenére az írásba foglalt másodfokú határozatban már feltüntetésre került a fellebbezési

kioktatás. Tekintettel arra, hogy a másodfokú határozat közlésére nem kézbesítés, hanem kihirdetés útján került sor, így a másodfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, amennyiben – észlelve a jogerősítés téves voltát – az írásba foglalt határozatát külön fellebbezési kioktatás mellett kézbesítette volna az arra jogosultak részére. Ebből következően az ítéltábla a másodfokú ítélet jogorvoslati részét mellőzte.

[49] A harmadfokú bíróság ítélete elleni fellebbezési jog a Be. 458. § (3) bekezdéséből következően kizárt.

Szeged, 2025. február 4.

dr. Joó Attila s.k.
s.k.
a tanács elnöke

dr. Kóbor Jenő s.k.
előadó bíró

dr. Katona Dorottya
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bhar.III.631/2024/9. számú ítélete és a Gyulai Törvényszék 3.Bf.23/2024/6. számú ítélete a jelen ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon jogerőre emelkedett.

Szeged, 2025. február 4.

dr. Joó Attila s.k.
a tanács elnöke